

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський податковий інститут

Голова приймальної комісії К-ППІ

Д.А.Савчук

2021р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

вступного іспиту з української мови і літератури

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі

за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра

на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

С.В.Ткачук С.В.Ткачук

Програма співбесіди з української мови і літератури складена предметною екзаменаційною комісією відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання 2021 року для вступників за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти викладені у розділі VIII Правил прийому на навчання до Кам'янець-Подільського податкового інституту на 2021 рік.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради К-ППІ

Протокол № 7 від « 31 » 03 2021 року

Голова Вченої ради К-ППІ

Д.А. Савчук

Програму розглянуто і схвалено на засіданні приймальної комісії К-ППІ

Протокол № 3 від « 31 » 03 2021 року

Відповідальний секретар приймальної комісії К-ППІ

Л.О.Миц

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми співбесіди з української мови і літератури	5
Критерії оцінювання	14
Список рекомендованої літератури	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з української мови і літератури розроблено з урахуванням чинних програм зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури (наказ Міністерства освіти і науки України № 77 від 03.02.2016р.), програм з української мови для 5–9 класів та програм для навчання учнів 10–11 класів.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення»).

Співбесіда має на меті виявити рівень навчальних досягнень та ступінь підготовленості з української мови і літератури з метою їхнього подальшого навчання у К-ППІ; оцінити знання мовних закономірностей, правил орфографії та пунктуації; уміння розпізнавати мовні явища і закономірності.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Алфавіт. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у – в, і – й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Сполучення *йо, ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *нн* у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

4. Морфологія

Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх

творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

5. Синтаксис

Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені

додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Смыслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях з прямою мовою, цитатою та діалогом.

6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

7. Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна

послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай: «Віють вітри», «За світ встали козаченьки» Історичні пісні: «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

2. Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги) «Слово про похід Ігорів» Григорій Сковорода: «De libertate», «Всякому місту—звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

3. Література кінця XVIII — початку XX ст.

Іван Котляревський: «Енеїда», «Наталка Полтавка» Тарас Шевченко: «Катерина», «Кавказ», «Сон (У всякого своя доля...)», «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт» Пантелеймон Куліш: «Чорна рада» Іван Нечуй-Левицький: «Кайдашева сім'я» Панас Мирний: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» - (тільки 1 частину та 4 частину) Іван Карпенко-Карий: «Мартин Боруля» Іван Франко: «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

4. Література XX ст.

Михайло Коцюбинський: «Тіні забутих предків», «Intermezzo» Василь Стефаник: «Камінний хрест» Ольга Кобилянська: «Valse Mélancolique» Леся Українка: «Contra spem spero!», «Лісова пісня» Микола Вороний: «Блакитна Панна» Олександр Олесь: «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..» Павло Тичина: «О, панно Інно...», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...» Максим Рильський: «У теплі дні збирання винограду» Микола Хвильовий: «Я (Романтика)» Юрій Яновський: «Майстер корабля» Володимир Сосюра: «Любіть Україну!» Валер'ян Підмогильний: «Місто» Остап Вишня: «Моя автобіографія», «Сом» Микола Куліш: «Мина Мазайло» Богдан-Ігор Антонич: «Різдво» Олександр Довженко: «Зачарована Десна» Андрій Малишко: «Пісня про рушник» Василь Симоненко: «Ти знаєш, що ти - людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства» Василь Голобородько: «Наша мова» Олесь

Гончар: «Модри Камень» Григор Тютюнник: «Три зозулі з поклоном» Василь Стус: «Господи, гніву пречистого...» Іван Драч: «Балада про соняшник» Дмитро Павличко: «Два кольори» Ліна Костенко: «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай».

5. Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний: «Тигролови» Євген Маланюк: «Уривок з поеми».

6. Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції. Постмодернізм як літературне явище.

II.1. Питання до співбесіди з української мови

1. Значення мови в житті суспільства. Українська мова – національна мова українського народу, одна з форм його національної культури.
2. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.
3. Поняття про звуковий склад. Звуки мови, їх класифікація.
4. Сучасні орфоепічні норми, їх суспільне значення. Вимова звуків і правопис.
5. Поняття про букву. Українська алфавіт. Співвідношення між буквами та звуками.
6. Слово як основна одиниця лексичної системи. Лексичне значення слова. Типи лексичних значень слів.
7. Синоніми: поняття, значення, особливості використання в різних стилях мови.
8. Антоніми й омоніми в українській мові.
9. Активна й пасивна лексика.
10. Фразеологізми в мовленні. Багатозначність фразеологізмів.
11. Будова слова. Корінь, суфікс, префікс, закінчення – значущі частини слова.
12. Способи словотвору в українській мові.
13. Орфографічні норми. Орфограма. Орфографічне правило. Принципи української орфографії.
14. Уживання м'якого знака.
15. Уживання апострофа.
16. Чергування голосних. Типи чергувань. Чергування [О], [Е] з [І]; [Е], [О] після Ж, Ч, Ш, Й.
17. Найголовніші випадки чергування приголосних звуків.
18. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних звуків.
19. Спрощення в групах приголосних і його відображення на письмі.
20. Вимова і правопис префіксів.
21. Правопис суфіксів.
22. Поняття про милозвучність мовлення. Засоби милозвучності українського мовлення. Чергування [У] – [В], [І] – [Й].

23. Уживання великої букви.
24. Написання слів разом, через дефіс, окремо.
25. Правопис НЕ, НІ з різними частинами мови.
26. Вимова і правопис слів іншомовного походження.
27. Іменник як частина мови. Загальне значення. Морфологічні ознаки. Синтаксична роль.
28. Характеристика іменників I відміни, їх відмінювання.
29. Відмінкові закінчення іменників II відміни.
30. Відмінювання іменників III і IV відмін.
31. Незмінювані іменники й аббревіатури.
32. Прикметник як частина мови. Групи прикметників за значенням. Утворення форм ступенів порівняння якісних прикметників.
33. Числівник як частина мови. Відмінювання й правопис числівників.
34. Займенник як частина мови. Розряди займенників. Відмінювання й правопис займенників.
35. Дієслово як частина мови. Дієслівні форми.
36. Види дієслова та творення видових форм.
37. Особливості дієприслівника й дієприкметника як форм дієслова. Дієприслівниковий і дієприкметниковий звороти.
38. Прислівник як частина мови. Творення й правопис прислівників.
39. Прийменник як службова частина мови. Уживання та правопис прийменників.
40. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників.
41. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
42. Вигук як особлива частина мови. Правопис вигуків.
43. Словосполучення як синтаксична одиниця. Типи підрядних зв'язків.
44. Речення як основна одиниця синтаксису. Просте й складне речення. Граматичні принципи їх розмежування.
45. Двоскладне й односкладне речення. Просте ускладнене речення.
46. Головні члени речення.
47. Другорядні члени речення.
48. Складне речення як синтаксична одиниця. Граматичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення.
49. Складносурядні речення, розділові знаки в них.
50. Складнопідрядні речення, розділові знаки в них.
51. Безсполучникові речення, розділові знаки в них.
52. Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.
53. Поняття про стиль і стилістичну норму.
54. Функціональні стилі української літературної мови.
55. Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

II.2. Питання до співбесіди з української літератури

1. Календарно-обрядова поезія як найдавніший пласт фольклору.
2. Історична доля українського народу в усній народній творчості.
3. Соціально-побутова тематика в усній народній творчості.
4. Жанрова розмаїтість усної народної творчості.
5. Зв'язок усної народної творчості з літературною традицією: минуле й сучасність.
6. Література періоду Київської Русі як дзеркало національної історії й культури.
7. Полемічна література в українському та європейському контексті.
8. Барокова традиція в українській літературі: світовий контекст і національна специфіка.
9. Творчість Г.С.Сковороди як вершинний прояв української барокової традиції.
10. Вплив творчої спадщини Г.Сковороди на подальший розвиток вітчизняної й світової літератури та філософії.
11. «Енеїда» І.Котляревського як енциклопедія духовного й матеріального життя українського народу.
12. Соціальне й особисте в людському житті та його показ у п'єсі І.Котляревського «Наталка Полтавка».
13. Г.Квітка-Основ'яненко як представник українського сентименталізму («Маруся»).
14. Жанр байки в українській літературі (Г.Сковорода, Є.Гребінка, П.Гулак-Артемівський, Л.Глібов).
15. Риси романтизму в ранніх творах Т.Шевченка. Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
16. Біблійні теми й мотиви у творах Т.Шевченка. Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
17. Ностальгійні мотиви у творчості Т.Шевченка «На засланні». Прочитати на вибір твір поета напам'ять.
18. «Чорна рада» П.Куліша як перший історичний роман української літератури.
19. Світ людських взаємин в оповіданні Марка Вовчка «Максим Гримач».
20. Психологічний і моральний аспекти в повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
21. Проблема вибору життєвого шляху героями роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного й Івана Білика.
22. «Театр корифеїв» як вершинний здобуток української національної культури, історія постанови й розвитку (І.Карпенко-Карий, М.Старицький, М.Кропивницький).
23. П'єса «Мартин Боруля» І.Карпенка-Карого: образи й конфлікти.
24. Поетична збірка І.Франка «Зів'яле листя». Історія написання, особливості поезики, образ ліричного героя. Прочитати напам'ять улюблену поезію.
25. Біблійна основа та проблематика поеми І.Франка «Мойсей». Історичний шлях нації та доля її провідників у контексті поеми. Прочитати напам'ять уривок із поеми.
26. «Intermezzo» М.Коцюбинського як зразок імпресіоністичної новели.
27. Фольклорно-етнографічні елементи в повісті М.Коцюбинського «Тіні забутих предків».

28. Майстерність показу психічного стану в екстремальних обставинах у новелістиці В.Стефаніка.
29. Ідея єдності людини й природи в драмі-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». Прочитати напам'ять уривок із поеми.
30. Проблема землі й людини в прозі О.Кобилянської (повість «Земля»).
31. Особливості українського модернізму.
32. Кларнетизм як самобутній творчий метод П.Тичини. Прочитати на вибір вірш напам'ять.
33. «Розстріляне відродження» як історичний і культурний феномен: історичні обставини, чільні представники, головні здобутки в письменстві (М.Хвильовий, В.Підмогильний, Г.Косинка...).
34. Художні та публіцистичні твори М.Хвильового: проблематика, образи.
35. Трагедія роду й народу в романі Ю.Яновського «Вершники».
36. Характер конфлікту та його художнє втілення в драматургії М.Куліша. Аналіз комедії «Мина Мазайло».
37. Образ України (на прикладі творчості В.Сосюри). Прочитати напам'ять поезію.
38. Комічне в українській літературі (на прикладі творчості Остапа Вишні).
39. Празька поетична школа: ідейно-художні принципи, чільні представники, найвизначніші надбання. Прочитати поезію одного з представників школи.
40. Загальнолюдські й індивідуальні ідеали в поезії Олександра Олеся, Миколи Вороного, Максима Рильського.
41. Феномен людини на злеті (новела «Момент» В.Винниченка).
42. Урбаністичні мотиви в українській літературі (роман «Місто» В.Підмогильного)
43. Автобіографічність прози Івана Багряного (на прикладі вивчених творів).
44. Зображення духовних коренів мистецьки обдарованої особистості в кіноповісті, О.Довженка «Зачарована Десна».
45. Трагедія українського народу в часи війни (за творами О.Довженка).
46. Філософія любові й життєвості в новелі Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном».
47. Патріотичність лірики В.Симоненка. Прочитати напам'ять поезії митця.
48. Своєрідність поетичного стилю ліро-епосу І.Драча.
49. Суперечності життя у новелі О.Гончара «За мить до щастя».
50. Мовна тема у творчості Д.Павличка. Прочитати напам'ять поезії.
51. Художнє осмислення ролі митця й мистецтва через буття народу в романі Л.Костенко «Маруся Чурай».
52. Мотиви поетичної творчості Л.Костенко. Прочитати поезію напам'ять на вибір.
53. Духовна міць і душевне багатство ліричного героя поезії В.Стуса.
54. Сучасна українська література: ідейно-естетичні принципи, головні лінії розвитку (Ю.Андрухович, С.Жадан, М.Матіос, О.Забужко та інші).
55. Постмодерна українська література: національна специфіка й світовий контекст.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (СПІВБЕСІДА)

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;

б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;

в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- Повнота і правильність відповіді.
- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.
- Мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Бали	Рівень	Характеристика виконаної роботи
І рівень - початковий	1	Вступник може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна..
	2	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
	3	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.

II рівень – середній	4	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
	5	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
	6	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
III рівень – достатній.	7	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.
	8	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
IV рівень – високий.	10	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
	11	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; вміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю
	12	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник вміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно»;

б) якщо набрав 145-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;

в) якщо абітурієнт дав правильні відповіді на 21-25 завдань і набрав більше 180 балів його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі складає 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.
2. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 5 кл.– К.: Грамота, 2005. – 240 с.
3. Бондаренко Н. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.
4. Глазова О. П. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл.– К.: Педагогічна преса, 2006. – 288 с.
5. Єрмоленко С. Я. Рідна мова: Підруч. для 6 кл.– К.: Грамота, 2006. – 296 с.
6. Пентилюк М. І. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – 272 с.
7. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
8. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2003. – 364 с.
9. Передрій Г. Р. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – 272 с.
10. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 288 с.
11. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 256 с.
12. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
13. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. – К.: Вікторія, 2004. – 288 с.
14. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2002. – 208 с.
15. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2003. – 384 с.
16. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – 256 с.
17. Біляєв О. М. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К. Освіта, 2004. – 384 с.
18. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 10–11 кл. середньої школи. – К.: Вікторія, 2004. – 448 с.
19. Плющ М. Я. Українська мова. Довідник. – К.: Освіта, 2002. – 228 с.
20. Український правопис / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – 7-е вид., стереотип. – К., 1998. – 240 с.
21. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2005. – 208 с.